

ΜΝΗΜΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης

Κυριακή Κομπόγιωργα

Α΄ Αρσάκειο Γυμνάσιο Ψυχικού, Τάξη Β΄

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Ευδοκία Πατσιλινάκου, χημικός PhD

Η Ευαγγελική Σχολή της Σμύρνης ήταν ένα από τα παλαιότερα σχολεία της περιοχής, ιδρύθηκε το 1733 ή το 1717 στη Σμύρνη με πρωτοβουλία τριών Σμυρναίων προκρίτων και αναδείχθηκε ως το σημαντικότερο σχολείο της Μικράς Ασίας. Η πιο σημαντική πηγή για την πρώιμη ιστορία της Σχολής είναι ο Αδαμάντιος Κοραής. Το 1747 η Σχολή αυτονομήθηκε από την κοινότητα Σμύρνης και τέθηκε υπό βρετανική προστασία. Το 1910 ιδρύθηκε το τριετούς φοίτησης Διδασκαλείο. Λόγω των διωγμών που εξαπέλυσε το νεοτουρκικό κομιτάτο «Ένωσις και Πρόοδος», το Οικουμενικό Πατριαρχείο αποφάσισε να κλείσει, εκτός από την εκκλησία, και τα σχολεία (Ιούνιος 1914). Το 1934 ιδρύθηκε στην Ελλάδα, στη Νέα Σμύρνη, πλήρες Γυμνάσιο, το οποίο ονομάστηκε «Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης» σε ανάμνηση της παλαιάς ιστορικής Σχολής.

Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης

Αδαμάντιος Κοραής

Καθηγητές και Απόφοιτοι της Ευαγγελικής Σχολής Σμύρνης (1878)

Το 1708 είχε ιδρυθεί το λεγόμενο Παλαιό Σχολείο, στην περιοχή του Επάνω Μαχαλά. Εκεί δίδασκε ο Αδαμάντιος Ρύσιος, παππούς του Αδαμάντιου Κοραή. Μετά από μερικά χρόνια το σχολείο έκλεισε. Το 1717 ο τότε Μητροπολίτης Σμύρνης Ανανίας θέλησε την επανίδρυσή του με τη συνδρομή των προυχόντων.

Ιερόθεος Δενδρινός

Το 1733, επιτροπή αποτελούμενη από τους Παντελή Σεβαστόπουλο, Γεώργιο Όμηρο και Ζωρζή Βιτάλη, υπογράφει την ιδρυτική πράξη της Ευαγγελικής Σχολής, η οποία την 1η Δεκεμβρίου 1743, αφιερώθηκε «στον Ιησούν Χριστόν, ως σχολείον των ευαγγελικών εντολών και φροντιστήριον πάντων των ελληνικών μαθημάτων». Ο Ιερόθεος Δενδρινός υπήρξε ο πρώτος Διευθυντής. Η θητεία του Διευθυντή ήταν ισόβια και αυτός θα όριζε τον διάδοχό του. Τυπική ήταν η επικύρωση από τους εφόρους του σχολείου, οι οποίοι μεριμνούσαν για την περιουσία του σχολείου. Τα έξοδα της λειτουργίας της Σχολής καλύπτονταν από δωρεές, εράνους και αξιοποίηση των περιουσιακών της στοιχείων. Ο κατά καιρούς πρόξενος της Αγγλίας επόπτευε την οικονομική διαχείριση. Η ίδρυση της Σχολής εντασσόταν στην γενικότερη προσπάθεια αντιμετώπισης των προσηλυτιστικών ενεργειών των Γάλλων Ιησουιτών της Σμύρνης. Η σχολή έπαψε να λειτουργεί από το 1821 έως το 1824. Από το 1909 είχε διαιρεθεί σε πεντατάξιο Γυμνάσιο και τετρατάξιο Εμπορική Σχολή. Το 1910 ιδρύθηκε και το τριετούς φοίτησης Διδασκαλείο. Λόγω των διωγμών που εξαπέλυσε το νεοτουρκικό κομιτάτο «Ένωσις και πρόοδος», το Οικουμενικό Πατριαρχείο αποφάσισε να κηρύξει την Εκκλησία «εν διωγμώ» και μεταξύ άλλων έκλεισε και τα σχολεία. Έτσι στα μέσα Ιουνίου 1914 έκλεισε και η Ευαγγελική Σχολή. Με την ένταξη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας παρά τω πλευρών των Κεντρικών Δυνάμεων η διοίκηση της Σχολής ανατέθηκε στη Δημογεροντία ενώ το 1915 με νόμο υπήχθη στο Τουρκικό Υπουργείο Παιδείας. Επίσης απαγορεύθηκε να είναι Έλληνες υπήκοοι στο διδακτικό και διευθυντικό προσωπικό. Σύμφωνα με έκθεση της Δημογεροντίας Σμύρνης η Σχολή στα 1915 αντιμετώπιζε σειρά προβλημάτων, πέραν του διοικητικού καθεστώτος της λόγω των μέτρων εναντίον των Ελλήνων υπηκόων. Το 1934 ιδρύθηκε στη Νέα Σμύρνη πλήρες Γυμνάσιο που τον επόμενο χρόνο ονομάστηκε Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης σε ανάμνηση της παλαιάς ιστορικής Σχολής και εγκαταστάθηκε σε μισθωμένο οίκημα στην κεντρική πλατεία της Νέας Σμύρνης. Τα εγκαίνια έγιναν το 1935 με την αποκάλυψη της επιγραφής: «Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης 1717-1934». Η Σχολή αυτή αποτέλεσε το Δημόσιο Γυμνάσιο της Νέας Σμύρνης μέχρι το 1971. Τη χρονιά αυτή ιδρύθηκε η νέα Πρότυπος Ευαγγελική Σχολή, η οποία και συνεχίζει μέχρι σήμερα το έργο της Ευαγγελικής Σχολής.

- Από το 1743 κατά το ιδρυτικό της Σχολής παρέχονταν δωρεάν διδασκαλία »δι' όλους τους προσερχομένους Χριστιανούς», ενώ από το 1872 δεν επιβάλλονταν περιορισμοί με βάση το θρήσκευμα. Οι μόνοι ξένοι υπήκοοι ήταν Αρμένιοι, Εβραίοι και Έλληνες.
- Κατά την περίοδο 1747-1892 είχαν κληροδοτηθεί υπέρ της Σχολής κληροδοτήματα μεγάλης αξίας.
- Στην Βιβλιοθήκη υπήρχαν 35.000 τόμοι σε πολλές γλώσσες, ακόμα και για τυφλούς και 180 σπάνια χειρόγραφα. Το Αρχαιολογικό Μουσείο είχε 3.000 αντικείμενα. Επίσης υπήρχε νομισματική συλλογή από 15.000 νομίσματα.
- Το 1747 η Ευαγγελική Σχολή αυτονομήθηκε από την κοινότητα Σμύρνης και τέθηκε υπό βρετανική προστασία, καθεστώς που αναγνώρισε ο Σουλτάνος, ενώ και το Οικουμενικό Πατριαρχείο αποδέχτηκε την πλήρη αυτονομία της Σχολής. Στις αρχές του 19ου αιώνα βρέθηκε σε «έριδα» με το «Φιλολογικό Γυμνάσιο», ένα σχολείο που ίδρυσαν πνευματικοί άνθρωποι της Σμύρνης υπό την καθοδήγηση του Αδαμάντιου Κοραή, που εμφορούνταν από το πνεύμα του Διαφωτισμού κι έκριναν την Ευαγγελική Σχολή ως σχολείο συντηρητικό, με έντονο το θρησκευτικό στοιχείο στην εκπαίδευση που πρόσφερε.